



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 Vtrum in fama, siue gloria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

¶ Super Questionis secundae Articulum secundum.

IN artic. 2. in corpore nota, quod ipsa felicitas consistit excellentiam, ut per hoc videas, quod angeli appetendo beatitudinem, appetierunt excellentiam, quae est obiectum superbiae.

¶ Super Questionis secundae Articulum tertium.

3. cont. c. 28. Et opul. 3. ca. 108. 104. & Mat. 5. Et 1. Ethic. 100. 5.

* c. 9. tom. 5.

† c. 3. tom. 5.

* 4. Ethic. 9. 10. 5. & lib. 8. ca. 14.

* c. 5. tom. 5.

* In col. 22.

cit. Qui bibit ex hac aqua, per quam temporalia significantur, fiet iterum: & hoc ideo, quia coram in sufficientia magis cognoscitur cum habentur. & ideo hoc ipsum ostendit eorum imperfectionem, & quod in eis summum bonum non consistit.

ARTICVLVS II.

Utrum beatitudo hominis consistat in honoribus.

AD SECUNDVM sic proceditur. Videtur, quod beatitudo hominis in honoribus consistat. Beatitudo enim, sicut felicitas, est premium virtutis, ut philosophus dicit in 1. Ethic. * sed honor maxime videtur esse id, quod est virtutis premium, ut philosophus dicit in 4. Ethic. † ergo in honore maxime consistit beatitudo.

¶ 2. Praet. Illud quod conuenit Deo, & excellentissimis, maxime videtur esse beatitudo, quae est bonum perfectum: sed huiusmodi est honor, ut philosophus dicit in 8. Ethic. * & 1. Tim. 2. dicit Aposto. Soli Deo honor & gloria. ergo in honore consistit beatitudo.

¶ 3. Praet. Illud quod est maxime desideratum ab hominibus, est beatitudo: sed nihil videtur esse magis desiderabile ab hominibus, quam honor: quia homines patiuntur iacturam in omnibus alijs rebus, ne patiantur aliquod detrimentum sui honoris. ergo in honore beatitudo consistit.

SED CONTRA. Beatitudo est in beato: honor autem non est in eo qui honoratur, sed magis in honorante, qui reuerentiam exhibet honorato, ut philosophus dicit in 1. Ethic. * ergo in honore beatitudo non consistit.

RESPON. Dicendum, quod impossibile est beatitudinem consistere in honore. Honor enim exhibetur alicui propter aliquam eius excellentiam, & ita est signum & testimonium quoddam illius excellentiae, quae est in honorato: excellentia autem hominis maxime attenditur circa beatitudinem, quae est hominis bonum perfectum, & secundum partes eius, id est, secundum illa bona, quibus aliquid beatitudinis participatur: & ideo honor potest quidem consequi beatitudinem: sed principaliter in eo beatitudo consistere non potest.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod honor non est premium uirtutis, propter quod uirtuosi operantur: sed accipiunt honorem ab hominibus loco premium, quasi a non habentibus ad dandum maius. Verum autem premium uirtutis est ipsa beatitudo, propter quam uirtuosi operantur: si autem propter honorem operarentur, iam non esset uirtus, sed magis ambitio.

AD SECUNDVM dicendum, quod honor debet Deo, & excellentissimis, in signum uel testimonium excellentiae praesistentis, non quod ipse honor faciat eos excellentes.

AD TERTIVM dicendum, quod ex naturali desiderio beatitudinis, quam consequitur honor, ut dictum est *, contingit quod homines maxime honorem desiderant.

¶ unde querunt homines maxime honorari a sapientibus, quorum iudicio credunt se esse excellentes, uel felices.

ARTICVLVS III.

Utrum beatitudo hominis consistat in fama, sive gloria.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur, quod beatitudo hominis consistat in gloria. In eo enim uidetur beatitudo consistere, quod redditur sanctis pro tribulationibus, quas in mundo patiuntur: huiusmodi autem est gloria. dicit enim Aposto. Ro. 8. Non sunt condignae passionibus huius temporis ad futuram gloriam, quae reuelabitur in nobis. ergo beatitudo consistit in gloria.

¶ 2. Praet. Bonum est diffusivum sui, ut patet per Dionysium 4. cap. de diu. nomi. * Sed per gloriam bonum hominis maxime diffunditur in notitiam aliorum, quia gloria, ut Amb. † dicit, nihil aliud est, quam clara cum laude notitia. ergo beatitudo hominis consistit in gloria.

¶ 3. Praet. Beatitudo est stabilissimum bonorum: hoc autem esse uidetur fama, uel gloria, quia per hanc quodammodo homines aternitatem sortiuntur. unde Boet. dicit in lib. de consol. * Vos immortalitatem uobis propagare uidemini, cum futuri famam temporis cogitatis. ergo beatitudo consistit in fama, seu gloria.

SED CONTRA. Beatitudo est uerum hominis bonum: sed fama, seu gloriam contingit esse falsam. ut enim dicit Boet. in li. 3. de consol. * plures magni saepe nomen falsis uulgi opinionibus attulerunt, quod quid turpius excogitari potest? Nam qui falso praedicantur, suis ipsi necesse est laudibus erubescant. non ergo beatitudo hominis consistit in fama, seu gloria.

RESPON. Dicendum, quod impossibile est beatitudinem hominis in fama, seu gloria humana consistere: nam gloria nihil aliud est, quam clara notitia cum laude, ut Amb. dicit. * Res autem cognita aliter comparatur ad cognitionem diuinam, & aliter ad cognitionem humanam. Humana enim cognitio a rebus cognitis causatur: sed diuina cognitio est causa rerum cognitarum. unde perfectio humani boni, quae beatitudo dicitur, non potest causari a notitia humana: sed magis notitia humana de beatitudine alicuius, procedit, & quodammodo causatur ab ipsa humana beatitudine, uel inchoata, uel perfecta. Et ideo in fama, uel in gloria non potest consistere hominis beatitudo: sed bonum hominis dependet sicut ex causa ex cognitione Dei: & ideo ex gloria, quae est apud Deum, dependet beatitudo hominis, sicut ex causa sua, secundum illud Psal. 90. Eripiam eum, & glorificabo eum: longitudine dierum replebo eum, & ostendam illi salutare meum. Est etiam aliud considerandum, quod humana notitia saepe fallitur, & praecipue in singularibus contingit. cuiusmodi sunt actus humani: & ideo frequenter humana gloria fallax est. sed quia Deus falli non potest, eius gloria semper uera est, propter quod dicitur 2. ad corint. 10. Ille probatus est, quem Deus commendat.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod Apostolus non loquitur ibi de gloria, quae est ab hominibus: sed de gloria, quae est a Deo coram angelis eius. unde dicitur Mat. 8. Filius hominis constituetur cum in gloria Patris sui coram angelis eius.

AD SECUNDVM dicendum, quod bonum alicuius hominis, quod per famam, uel gloriam est in cognitione multorum, si cognitio quidem uera sit, oportet quod deriuetur a bono existente in ipso homine: & sic praesupponit perfectam beatitudinem, uel inchoatam.

¶ Super

3. cont. c. 19. Et opul. 3. ca. 108. & 264. Et op. 20. li. 1. c. 7. & 8.

* Cap. 4. dicitur ca. prin.

† Id habet Aug. in li. 83. qu. 9. r. circa finem.

Lib. 2. prof. 7. post me.

Li. 3. de cof. profa 6. circa principium.

Id habet Aug. in li. 83. q. 8. q. 3. circa finem tom. 4.

* Tex. mo. g.

* c. 7.

Super Questionis secunda articulum 4. 5. 6.

In artic. 4. nihil occurr.

In quinto autem, speculabilia in prima parte declarata sunt.

In sexto uero in responsione ad primum huius questionis, que in q. 4. artic. 2. tractabitur.

Si autem cognitio falsa sit, non concordat rei, & sic bonum non inuenitur in eo, cuius fama celebris habetur: unde patet, quod fama nullo modo potest facere hominem bonum.

Ad tertium dicendum, quod fama non habet stabilitatem: imo falso rumore de facili perditur. & si stabilis aliquando perseveret, hoc est per accidens: sed beatitudo habet per se stabilitatem, & semper.

ARTICULVS IIII.

Utrum beatitudo hominis consistat in potestate.

Ad quartum sic proceditur. Videtur, quod beatitudo consistat in potestate. Omnia enim appetunt assimilari Deo, tanquam ultimo fini, & primo principio: sed homines qui in potestatis sunt, propter similitudinem potestatis maxime uidentur esse Deo conformes, unde in Scriptura, Diu vocantur, ut patet Exod. 13. Dijs non detrahes. ergo in potestate beatitudo consistit.

¶ 2 Præ. Beatitudo est bonum perfectum: sed perfectissimum est, quod homo etiam alios congrue possit regere, quod conuenit his qui in potestatis sunt constituti. ergo beatitudo consistit in potestate.

¶ 3 Præ. Beatitudo cum sit maxime appetibilis, opponitur ei, quod maxime est fugiendum: sed homines maxime fugiunt seruitutem, cui contraponitur potestas. ergo in potestate beatitudo consistit.

SED CONTRA. Beatitudo est perfectum bonum: sed potestas est maxime imperfecta: ut n. dicit Boet. 3. de consol. * Potestas humana sollicitudinum morsus expellere, formidinum aculeos vitare nequit & potestatem censens, cui satellites latens ambiunt: qui quos terret, ipse plus metuit? non igitur beatitudo consistit in potestate.

RESPON. Dicendum, quod impossibile est beatitudinem in potestate consistere propter duo. Primo quidem, quia potestas habet rationem principij, ut patet in 3. Metaph. * beatitudo autem habet rationem ultimi finis. Secundo, quia potestas se habet ad bonum, & ad malum: beatitudo autem est proprium, & perfectum hominis bonum: unde magis posset consistere beatitudo aliqua in bono uisus potestatis, qui est per virtutem, quam in ipsa potestate. Possunt autem quatuor generales rationes induci ad ostendum quod in nullo præmissorum exteriorum bonorum beatitudo consistat, quarum prima est, quod cum beatitudo sit summum hominis bonum, non compatitur secum aliquod malum: omnia autem prædicta possunt inueniri & in bonis & in malis. Secunda ratio est, quia cum de ratione beatitudinis sit, quod sit per se sufficiens, ut patet in 1. Ethic. * hoc necesse est, quod beatitudine adepti, nullum bonum necessarium homini desit. adeptis autem singulis præmissorum, possunt adhuc multa bona homini necessaria deesse, puta sapientia, sanitas corporis, & huiusmodi. Tertia, quia cum beatitudo sit bonum perfectum, ex beatitudine non potest aliquod malum alicui conuenire, quod non conuenit præmissis. Dicitur enim Eccl. 5. quod diuitiæ interdum conseruantur in malum domini sui: & simile patet in alijs tribus. Quarta ratio est quia ad beatitudinem homo ordinatur per principia interiora, cum ad ipsam naturaliter ordinatur.

Ad quartum sic proceditur. Videtur, quod beatitudo hominis consistat in bonis corporis. dicitur enim Eccl. 30. Non est census supra censum salus corporis: sed in eo quod est optimum, consistit beatitudo. ergo consistit in corporis salute.

¶ 2 Præ. Dio. dicit 5. c. de diu. no. * quod esse est melius quam uivere, & uivere melius quam alia que conueniunt: sed ad esse vel uivere hominis requiritur salus corporis. cum ergo beatitudo sit summum bonum hominis, uidentur quod salus corporis maxime pertinet ad beatitudinem.

¶ 3 Præ. Quanto aliquid est commune, tanto ab altiori principio dependet, quia quanto est causa superior, tanto eius uirtus ad plura se extendit: sed sicut causalitas cause efficientis consideratur secundum influentiam, ita causalitas finis attenditur secundum appetitum. ergo sicut prima causa efficiens, est quæ in omnia influat, ita ultimus finis est quod ab omnibus desideratur: sed ipsum esse est quod maxime desideratur ab omnibus. ergo in his que pertinent ad esse hominis, sicut est salus corporis, maxime consistit beatitudo.

SED CONTRA. est, quod secundum beatitudinem homo excellit omnia animalia: sed secundum bona corporis a multis animalibus superatur, sicut ab elephante, in diuturnitate uitæ: a leone, in fortitudine: a ceruo, in celeritate. ergo beatitudo hominis non consistit in bonis corporis.

RESPON. Dicendum, quod impossibile est beatitudinem hominis in bonis corporis consistere propter duo. Primo quidem, quia impossibile est, quod illius rei quæ ordinatur ad aliud sicut ad finem, ultimus finis sit eiusdem conseruatio in esse. unde gubernator non intendit, sicut ultimum finem, conseruationem nauis sibi commissa, eo quod nauis ad aliud ordinatur sicut in finem, scilicet ad nauigandum. Sicut autem nauis committitur gubernatori ad dirigendum, ita homo est suæ uoluntati & rationi commissus, secundum illud quod dicitur Eccl. 1. 5. Deus ab initio constituit hominem, & reliquit eum in manu conseruatio filij sui. Manifestum est autem, quod homo ordinatur ad aliquid, sicut ad finem: non enim homo est summum bonum. unde impossibile est, quod ultimus finis rationis & uoluntatis humanæ, sit conseruatio humani esse. Secundo, quod dato quod finis rationis & uoluntatis humanæ esset conseruatio humani esse: non tamen posset dici, quod finis

ARTICULVS V.

Utrum beatitudo hominis consistat in aliquo corporis bono.

Ad quintum sic proceditur. Videtur, quod beatitudo hominis consistat in bonis corporis. dicitur enim Eccl. 30. Non est census supra censum salus corporis: sed in eo quod est optimum, consistit beatitudo. ergo consistit in corporis salute.

¶ 2 Præ. Dio. dicit 5. c. de diu. no. * quod esse est melius quam uivere, & uivere melius quam alia que conueniunt: sed ad esse vel uivere hominis requiritur salus corporis. cum ergo beatitudo sit summum bonum hominis, uidentur quod salus corporis maxime pertinet ad beatitudinem.

¶ 3 Præ. Quanto aliquid est commune, tanto ab altiori principio dependet, quia quanto est causa superior, tanto eius uirtus ad plura se extendit: sed sicut causalitas cause efficientis consideratur secundum influentiam, ita causalitas finis attenditur secundum appetitum. ergo sicut prima causa efficiens, est quæ in omnia influat, ita ultimus finis est quod ab omnibus desideratur: sed ipsum esse est quod maxime desideratur ab omnibus. ergo in his que pertinent ad esse hominis, sicut est salus corporis, maxime consistit beatitudo.

SED CONTRA. est, quod secundum beatitudinem homo excellit omnia animalia: sed secundum bona corporis a multis animalibus superatur, sicut ab elephante, in diuturnitate uitæ: a leone, in fortitudine: a ceruo, in celeritate. ergo beatitudo hominis non consistit in bonis corporis.

RESPON. Dicendum, quod impossibile est beatitudinem hominis in bonis corporis consistere propter duo. Primo quidem, quia impossibile est, quod illius rei quæ ordinatur ad aliud sicut ad finem, ultimus finis sit eiusdem conseruatio in esse. unde gubernator non intendit, sicut ultimum finem, conseruationem nauis sibi commissa, eo quod nauis ad aliud ordinatur sicut in finem, scilicet ad nauigandum. Sicut autem nauis committitur gubernatori ad dirigendum, ita homo est suæ uoluntati & rationi commissus, secundum illud quod dicitur Eccl. 1. 5. Deus ab initio constituit hominem, & reliquit eum in manu conseruatio filij sui. Manifestum est autem, quod homo ordinatur ad aliquid, sicut ad finem: non enim homo est summum bonum. unde impossibile est, quod ultimus finis rationis & uoluntatis humanæ, sit conseruatio humani esse. Secundo, quod dato quod finis rationis & uoluntatis humanæ esset conseruatio humani esse: non tamen posset dici, quod finis

Infr. q. 2 ar. 3. cor. Et 4. di. 49 q. 1 ar. 1. q. 1. Et 3. cont. c. 32. & 37. princ. Et opu. 3. c. 264. a. Et Pf. 32. Et 1. Ethic. lec. 10. * Cap. 5. no. lōge a prin.

3. contra ca. 31. Et opu. 3. cap. 108. & 264.

* Prosa 5. cit. ca. med.

* tez. 17. 10. mo g.

* c. 7. tom. 9.